

Date: 23rd January-2025

XALQ O‘YINLARINING BOLANING RUHIY VA JISMONIY
RIVOJLANISHIDAGI O‘RNI VA AHAMIYATI

Ramazonova Salomat Saidovna

Osiyo xalqaro universiteti o‘qituvchisi

Annotatsiya Mazkur maqolada xalq o‘yinlarining bolalarning ruhiy va jismoniy rivojlanishidagi ahamiyati tahlil qilinadi. Xalq o‘yinlari orqali bolalar ijodiy, ijtimoiy va jismoniy jihatdan rivojlanadi. Maqolada xalq o‘yinlarining bolalarga ta’sir qiluvchi asosiy jihatlari, ularning tarbiyaviy va madaniy o‘rni, shuningdek, zamonaviy ta’lim jarayonida ularni qo‘llash imkoniyatlari yoritiladi.

Kalit so‘zlar: xalq o‘yinlari, ruhiy rivojlanish, jismoniy rivojlanish, madaniy meros, bolalar tarbiyasi.

Kirish Xalq o‘yinlari azaldan insoniyat hayotining ajralmas qismi sifatida madaniyat, tarbiya va o‘yin-kulgi manbai bo‘lib kelgan. Ular nafaqat o‘yin shaklidagi faoliyat, balki bolalarni ruhiy va jismoniy jihatdan rivojlantirishning muhim vositasi hamdir. Har bir xalqning o‘ziga xos o‘yinlari milliy qadriyatlarni, an’ana va urf-odatlarini aks ettiradi. Xalq o‘yinlari orqali bolalar milliy o‘zlikni anglash, madaniyatni qadrlash va bir-biri bilan muloqot qilishni o‘rganadi. Zamonaviy ta’lim tizimida bu o‘yinlarning ahamiyatini qayta ko‘rib chiqish va ulardan samarali foydalanish zarurati mavjud.

Asosiy qism

Xalq o‘yinlarining bolaning ruhiy va jismoniy rivojlanishidagi o‘rni va ahamiyati

Xalq o‘yinlari asrlar davomida insonlar hayoti va tarbiyasining ajralmas qismi bo‘lib kelgan. Ular nafaqat madaniy meros, balki tarbiyaviy vosita sifatida ham katta ahamiyatga ega. Xalq o‘yinlari orqali bolalar ruhiy, jismoniy va ijtimoiy jihatdan rivojlanadi. Ushbu maqolada xalq o‘yinlarining bolaning rivojlanishiga ta’siri keng yoritiladi.

Ruhiy rivojlanishdagi o‘rni

Ijodiy fikrlashni rivojlantirish: Xalq o‘yinlari, masalan, topishmoq va jumboqlar bolaning tafakkurini faollashtiradi. Bolalar o‘yin davomida muammolarni hal qilishga o‘rganadi, bu esa ularning mantiqiy va ijodiy fikrlashini rivojlantiradi. **E’tibor va xotirani mustahkamlash:** Ba’zi xalq o‘yinlari bolalarning xotirasini va diqqatni jamlash ko‘nikmasini oshiradi. Masalan, turli qo‘shiqli o‘yinlar davomida bolalar ketma-ketlikni eslab qolish va uni takrorlashga o‘rganadi. **Ijtimoiy ko‘nikmalarni shakllantirish:** Xalq o‘yinlari jamoaviylikni talab qiladi, bu esa bolalarni boshqalar bilan hamkorlik qilish, bir-birini tushunish va o‘zaro yordamga o‘rgatadi. Bu jarayon bolalarda muloqot va ijtimoiylashuv qobiliyatini rivojlantiradi. **Emotsional barqarorlikni oshirish:** O‘yinlar davomida bolalar g‘alaba va mag‘lubiyatni his qiladi, bu ularning his-tuyg‘ularni boshqarish qobiliyatini rivojlantirishga yordam beradi.

Date: 23rd January-2025

Jismoniy rivojlanishdagi o‘rni

Harakat faolligini oshirish: Xalq o‘yinlari ko‘pincha harakatlarga asoslangan bo‘lib, ular bolalarning sog‘lom jismoniy rivojlanishiga hissa qo‘shadi. Masalan, “Kim tezroq?” yoki “Chopar” kabi o‘yinlar bolalarda tezlik, chaqqonlik va muvozanatni rivojlantiradi. **Moslashuvchanlik va koordinatsiyani rivojlantirish:** Turli jismoniy mashqlarni o‘z ichiga olgan o‘yinlar bolalarda tana harakatlarini boshqarish va muvozanatni saqlash qobiliyatini oshiradi. **Sog‘liqni mustahkamlash:** Harakatli o‘yinlar bolalarni jismoniy faollikka jalb qilgan holda, ularning umumiy sog‘lig‘ini yaxshilaydi va immun tizimini mustahkamlaydi.

Ko‘nikma va reflekslarni rivojlantirish: Ko‘pgina xalq o‘yinlari muayyan reflekslar va harakatlarni takomillashtirishga yordam beradi. Masalan, “Oq terakmi, ko‘k terak?” kabi o‘yinlar bolalarning tezlik va e‘tiborini oshiradi.

Xalq o‘yinlarining tarbiyaviy ahamiyati

- **Madaniy qadriyatlarni o‘rgatish:** Xalq o‘yinlari orqali bolalar milliy qadriyatlar, urf-odatlar va an‘analar bilan tanishadi. Bu ularni milliy o‘zlik va vatanparvarlik ruhida tarbiyalaydi.

- **Mehnatsevarlikni shakllantirish:** Ayrim xalq o‘yinlari bolalarni mehnatga qiziqtiradi va mehnatsevarlik ruhida tarbiyalaydi.

- **Rahbarlik qobiliyatini rivojlantirish:** Guruhli o‘yinlar davomida bolalar o‘z-o‘zidan liderlik sifatlarini namoyon qiladi.

Misol sifatida xalq o‘yinlari

- **“Kim chaqqon?”** Bu o‘yin bolalarni jismoniy harakatga undab, tezlik va chaqqonlikni rivojlantiradi.

- **“Topishmoq aytish”** Bu o‘yin bolalarning fikrlash va xotira qobiliyatini kuchaytiradi.

- **“Qo‘lga qo‘l urish”** Bu o‘yin orqali bolalar jamoaviylik va ritmga moslashish ko‘nikmasini o‘rganadilar.

Xalq o‘yinlari bolalar uchun hayotiy maktab vazifasini o‘taydi. Bu o‘yinlar bolaning ruhiy va jismoniy rivojlanishida bir nechta muhim jihatlarga ega.

Ruhiy rivojlanishdagi o‘rni

Ijodiy fikrlashni rivojlantirish: Xalq o‘yinlari, masalan, topishmoq va jumboqlar bolaning tafakkurini rivojlantiradi. O‘yin davomida bolalar yangi g‘oyalarni o‘ylab topishga, mantiqiy tahlil qilishga va ijodiy yondashishga o‘rganadi. Bu ularning hayotdagi muammolarni hal qilish qobiliyatini oshiradi. **Diqqat va xotirani mustahkamlash:** Ba‘zi xalq o‘yinlari bolalarning diqqatini jamlash va ma‘lumotni eslab qolish qobiliyatini kuchaytiradi. Masalan, qo‘shiqli yoki navbat bilan so‘z aytiladigan o‘yinlar bolalarni xotirani mustahkamlashga undaydi. **Emotsional barqarorlikni shakllantirish:** O‘yinlar davomida bolalar turli his-tuyg‘ularni boshdan kechiradi. G‘alaba va mag‘lubiyat hissi ularda o‘z his-tuyg‘ularini boshqarish va stressga chidamlilik qobiliyatini rivojlantiradi.

Ijtimoiy ko‘nikmalarni shakllantirish: Xalq o‘yinlari jamoaviylikni talab qilganligi sababli, bolalar bir-biri bilan muloqot qilish, hamkorlikda ishlash va o‘zaro yordam

Date: 23rd January-2025

ko'rsatishni o'rganadi. Bu ularda ijtimoiylashuv jarayonini tezlashtiradi va liderlik qobiliyatlarini shakllantiradi.

Jismoniy rivojlanishdagi o'rni

Harakat faolligini oshirish: Xalq o'yinlari jismoniy faoliyatni talab qiladi. Bu o'yinlar bolalarning sog'lom rivojlanishini ta'minlab, ularning umumiy jismoniy holatini yaxshilaydi. **Tezkorlik va chaqqonlikni rivojlantirish:** Masalan, "Kim tezroq?" yoki "Chopar" kabi harakatli o'yinlar bolalarda tezkorlik, chaqqonlik va muvozanatni rivojlantiradi. **Koordinatsiyani yaxshilash:** Xalq o'yinlarida talab qilinadigan muvozanat va harakatlarning ketma-ketligi bolalarning tana harakatlarini boshqarish qobiliyatini kuchaytiradi. **Sog'liqni mustahkamlash:** Harakatli o'yinlar jismoniy faollikni oshiradi, bu esa bolalarning immunitetini mustahkamlab, ularni turli kasalliklardan himoya qiladi.

Tarbiyaviy ahamiyati

Madaniy qadriyatlarni o'rgatish: Xalq o'yinlari milliy madaniyat va an'analarni bolalarga yetkazishning samarali vositasidir. Masalan, ertaklar yoki qo'shiqlar bilan bog'liq o'yinlar orqali bolalar o'z milliy madaniyatini anglaydi. **Mehnatsevarlikni tarbiyalash:** Ayrim o'yinlar mehnatsevarlik va qat'iyatlilik sifatlarini rivojlantiradi. Masalan, jamoa bo'lib ishlash orqali bolalar maqsadga erishish yo'lida birgalikda harakat qilishni o'rganadi. **Axloqiy tarbiya:** O'yinlar davomida bolalar odob-axloq qoidalariga rioya qilish, o'zgalarga hurmat va mehribonlik ko'rsatishni o'rganadi.

Amaliy misollar

"Oq terakmi, ko'k terak?" o'yini bolalarning jamoaviy ishlash qobiliyatini oshiradi va ularni bir-biri bilan hamkorlik qilishga undaydi. "Topishmoq aytish" esa bolalarning mantiqiy fikrlashini va lug'at boyligini oshiradi. "Kim chaqqon?" kabi o'yinlar esa jismoniy faollikni oshirish bilan birga bolalarda tezkorlikni rivojlantiradi.

Xulosa Xalq o'yinlari bolaning ruhiy va jismoniy rivojlanishida beqiyos ahamiyatga ega. Ular nafaqat bolalarning aqliy va jismoniy qobiliyatlarini rivojlantiradi, balki ularni ijtimoiylashuvga, milliy madaniyatni anglashga va axloqiy tarbiyaga jalb qiladi. Zamonaviy ta'lim tizimida xalq o'yinlarini dars jarayoniga integratsiyalash orqali sog'lom, bilimdon va vatanparvar avlodni tarbiyalashga erishish mumkin. Shu sababli, xalq o'yinlarini o'quv jarayonida faol qo'llash zamon talabidir.

ADABIYOTLAR:

1. Рамазонова, С. С., & Корёгдиев, З. О. (2023). XALQ PEDAGOGIKASI TUSHUNCHASINING TAHLILI VA UNING MANBAALAR: Ramazonova Salomat Saidovna Osiyo xalqaro universiteti magistranti, Qoryog'diev Zufar Oxunjonovich Ilmiy rahbar. *Образование и инновационные исследования международный научно-методический журнал*, (8), 198-202.
2. Saidovna, R. S. (2023). YOSHLARNI MILLIY QADRIYATLAR VA URF-ODATLAR ASOSIDA MA'NAVIY-MA'RIFIY DUNYOQARASHINI SHAKLLANTIRISHDA OILA-TA'LIM MUASSASASI VA MAHALLA HAMKORLIGINING AHAMIYATI. *Science Promotion*, 4(1), 279-287.

3. Saidovna, R. S. (2023). XALQ PEDAGOGIKASINING SHAKLLANISHIDA O'RTA OSIYO BUYUK MUTAFAKKIRLARI PEDAGOGIK G'OYALARINING O'RNI. *Science Promotion*, 4(1), 288-294.
4. Avezov, O. R. (2024). SPORT PSIXOLOGIYASI VA UNING BUGUNGI ISTIQBOLLARI. *INNOVATIVE DEVELOPMENTS AND RESEARCH IN EDUCATION*, 3(30), 308-312.
5. Avezov, O. R. (2024). SPECIFIC CHARACTERISTICS OF PSYCHOLOGICAL EFFECTS ON PERSONS IN EXTREME AND EMERGENCY SITUATIONS. *JOURNAL OF CHILD PSYCHOLOGY AND PSYCHIATRY*, 7(1), 85-90.
6. Avezov, O. R., & Ubaydullayeva, N. F. (2022). Frankl logoterapiyasi va uning inson hayotidagi tutgan o'rni. *Science and Education*, 3(4), 753-759.
7. Avezov, O. R., & To, A. S. O. G. L. (2022). Ekstremal vaziyatlarda shaxsga psixologik ta'sir etishning o'ziga xos xususiyatlari. *Science and Education*, 3(4), 717-724.
8. Avezov, O. R. (2021). Practice of providing psychological services to the family in extreme situations. *Psychology. Issue*, (1), 21-27.
9. Avezov, O. R. (2021). Favqulotda va ekstremal vaziyatlarda aholiga psixologik xizmat ko'rsatish. "XXI asr psixologiyasi". *Xalqoro ilmiy-amaliy anjumani materiallari*, 4.
10. Аvezов, О. Р. (2017). Роль волевых процессов в формировании личности. In *Психология XXI столетия* (pp. 17-20).
11. Avezov, O. R. O'smirlarda ekstremal vaziyatlarda psixologik himoya mexanizmlari namoyon bo'lishining o'ziga xos xususiyatlari. *Psixologiya*, 3, 46-53.
12. Avezov, O. R. Формирование узбекского этноса. PEM: Psychology. *Educology. Medicine*, 119-124.
13. Avezov, O. R. Mental Status and Behavioral Reactions in Emergency and Extreme Emergencies *American Journal OF SOISSAL AND HUMANITARIAN RESEARSH*.
14. Аvezов, О. Р., & Рузиев, У. М. (2015). ВЛИЯНИЕ МЕЖЛИЧНОСТНЫХ ОТНОШЕНИЙ НА МОТИВАЦИЮ ЮНЫХ СПОРТСМЕНОВ. *Журнал научных публикаций аспирантов и докторантов*, (9), 60-62.
15. Avezov, O. R., & To'yumurodov, A. SH. *Ekstremal vaziyatlarda shaxsga psixologik ta'sir etishning o'ziga xos xususiyatlari. Ssiense And Education Scientifis Journal Issn 2181-0842 Volume 3, Issue 4 April 2022.*
16. Avezov, O. R. opM^ O BaH^ узбекского этноса. PEM: Psychology. *Educology. Medicine*, 119-124.
17. Avezov, O. R., & Toymurodov, A. SH. Peculiarities of psychological impact on a person in extreme situations. *Science And Education Scientific Journal Issn*, 2181-0842.
18. Ravshanovich, A. O. (2024). XORIJIY PSIXOLOGIYANING RIVOJLANISHIDA PSIXOLOGIK MAKTABLARNING ORNI. *PEDAGOG*, 7(4), 178-183.
19. Ravshanovich, A. O. (2024). Psycholinguistic Basis of Learning Russian and English Languages. *JOURNAL OF CHILD PSYCHOLOGY AND PSYCHIATRY*, 7(1), 108-113.

Date: 23rd January-2025

20. Ravshanovich, A. O. (2022). EMOTIONS AND GESTURES ARISING BETWEEN CULTURES AND CUSTOMS. *American Journal Of Social Sciences And Humanity Research*, 2(08), 11-14.

21. Авезов, О. ПСИХОЛОГИЧЕСКИЕ ПРИЧИНЫ СТРАХА. *ВЕСТНИК ИНТЕГРАТИВНОЙ ПСИХОЛОГИИ*, 34.

22. Ravshanovich, A. O. (2024). O 'RTA OSIYO MUTAFAKKIRLARINING TIBBIYOT VA PSIXOLOGIYA SOHASIDAGI NAZARIYALARI. *SCIENTIFIC ASPECTS AND TRENDS IN THE FIELD OF SCIENTIFIC RESEARCH*, 3(28), 85-91.

23. Avezov, O. R. (2024). BOSHLANG 'ICH SINFLARDA GIPERAKTIV BOLALAR BILAN ISHLASHNING PSIXOLOGIK YONDASHUVLARI. *Elita. uz-Elektron Ilmiy Jurnal*, 3(1), 251-258.

24. Ravshanovich, A. O. HISSIY ZO 'RIQISHLAR VA OBSESSIALARDAN XALOS BO 'LISH USULLARI VA TAVSIYALAR. *ЎЗБЕКИСТОНДА ИЛМИЙ ТАДҚИҚОТЛАР: ДАВРИЙ АНЖУМАНЛАР: 10-ҚИСМ*, 87.

25. Ravshanovich, A. O. (2024). O 'RTA OSIYO MUTAFAKKIRLARINING TIBBIYOT VA PSIXOLOGIYA SOHASIDAGI NAZARIYALARI. *SCIENTIFIC ASPECTS AND TRENDS IN THE FIELD OF SCIENTIFIC RESEARCH*, 3(28), 85-91.

26. Avezov, O. R. (2024). BOSHLANG 'ICH SINFLARDA GIPERAKTIV BOLALAR BILAN ISHLASHNING PSIXOLOGIK YONDASHUVLARI. *Elita. uz-Elektron Ilmiy Jurnal*, 3(1), 251-258.

27. Avezov, O. R. (2024). SHAXSNING EKSTREMAL VAZIYATLARDA STRESSBARDOSHLIGINI NAMOYON BO 'LISHI. *SCIENTIFIC APPROACH TO THE MODERN EDUCATION SYSTEM*, 3(31), 285-288.

28. Avezov, O. R. (2024). O'SMIRLARDA STRESS BARDOSHLILIK XUSUSIYATLARINI RIVOJLANTIRISHNING PSIXOLOGIK USULLARI. *Научный Импульс*, 3(26), 451-454.

29. Ravshanovich, A. O. (2024). ICHKI ISHLAR ORGANLARI PSIXOLOGINING KASBIY KOMPETENSIYASINI OSHIRISHGA OID ILMIY YONDOSHUVLAR. *INNOVATIVE DEVELOPMENTS AND RESEARCH IN EDUCATION*, 3(30), 313-318.

30. Ravshanovich, A. O. (2024). GLOBALLASHUV JARAYONIDA AXBORIY PSIXOLOGIK XAFVSIZLIK MUAMMOSINING DOLZARB MUAMMO SIFATIDA O'RGANILISHI. *SO 'NGI ILMIY TADQIQOTLAR NAZARIYASI*, 7(5), 375-379.

31. Avezov, O. R. (2024). PSIXOLOGIYADA SUBYEKTIV NAZORAT MUAMMOSINING QO 'YILISHI VA O 'RGANILISHI. *O'ZBEKISTONDA FANLARARO INNOVATSIYALAR VA ILMIY TADQIQOTLAR JURNALI*, 3(29), 338-344.

32. Avezov, O. R. (2024). BOLALAR NUTQINI RIVOJLANTIRISHDA HAMKORLIK TEXNOLOGIYASIDAN FOYDALANISH YO'LLARI. *Scientific Impulse*, 2(20), 778-782.

Date: 23rd January-2025

33. Ravshanovich, A. O., & Baxtiyorovna, Y. S. (2024, February). SOCIO-PSYCHOLOGICAL CHARACTERISTICS OF THE FORMATION OF STUDENTS' IDEAS ABOUT UZBEK MUSIC FOLKLORE. In *International conference on multidisciplinary science* (Vol. 2, No. 2, pp. 114-115).
34. Ravshanovich, A. O. (2024). PEDAGOGIK PSIXOLOGIYA DARSINI O'QITISHDA MUAMMOLI TA'LIM TEXNOLOGIYALARIDAN FOYDALANISHNING PSIXOLOGIK XUSUSIYATLARI. *O'ZBEKISTONDA FANLARARO INNOVATSIYALAR VA ILMIY TADQIQOTLAR JURNALI*, 2(26), 299-302.
35. Ravshanovich, A. O., & Ulug'Umarovich, T. (2024, February). PSYCHOLOGICAL CHARACTERISTICS OF THE FORMATION OF MILITARY IMAGINATIONS IN HIGH SCHOOL STUDENTS. In *INTERNATIONAL CONFERENCE OF NATURAL AND SOCIAL-HUMANITARIAN SCIENCES* (Vol. 1, No. 2, pp. 24-26).
36. Avezov, O., & Xoliqov, S. (2024, February). TALABALAR ORASIDA YOLG'IZLIK IJTIMOY-PSIXOLOGIK MUAMMO SIFATIDA. In *Международная конференция академических наук* (Vol. 3, No. 2, pp. 34-41).
37. Ravshanovich, A. O. (2024). RESPUBLIKAMIZDA PSIXOLOGIK XIZMAT BORASIDAGI TADQIQOTLARNING VUJUDGA KELISHI. *Новости образования: исследование в XXI веке*, 2(18), 483-487.
38. Ravshanovich, A. O., & Tavakkal o'g'li, S. S. (2023). MAKTABGACHA YOSHDAGI BOLALARGA TA'LIM-TARBIYA BERISHDA IJODIY O'YINLARNING AMALIY AHAMIYATI. *Scientific Impulse*, 2(14), 344-347.
39. Olmos, A., & Govindasamy, P. (2019). A practical guide for using propensity score weighting in R. *Practical assessment, research, and evaluation*, 20(1), 13.
40. Olimov, L. Ya. Shaxs psixologiyasi. "Durdona" nashriyoti. Buxoro. 2019.
41. Olmos, A. (2003, September). A temperature compensated fully trimmable on-chip IC oscillator. In *16th Symposium on Integrated Circuits and Systems Design, 2003. SBCCI 2003. Proceedings*. (pp. 181-186). IEEE.
42. Avezov, O. R. Ekstremnaya psixologicheskaya pomosh v ekstremalnih situatsiyax. *Vestnik integrativnoy psixologii*, 4, 34-37.
43. Ravshanovich, A. O. (2023). Mental Status and Behavioral Reactions in Emergency and Extreme Emergencies.
44. Avezov, O. R. Mental Status and Behavioral Reactions in Emergency and Extreme Emergencies. *American journal of social and humanitarian research*, 3, 546-550.
45. AVEZOV, O. EKSTREMAL VAZIYATLARDA OILAGA PSIXOLOGIK XIZMAT KO'RSATISH AMALIYOTI. *EDAGOGIK AHORAT*, 145.
46. Avezov, O. R. *Mental Status and Behavioral Reactions in Emergency and Extreme Emergencies AMERISAN JOURNAL OF SOSIAL AND HUMANITARIAN RESEARSH. ISSN: 2690-9626 Vol. 3, No 1, 2022.*
47. Ravshanovich, A. O. (2024). XORIJ PSIXOLOGIYASIDA MARGINALLIK TUSHUNCHASI VA UNING EVOLYUTSIYASI. *PEDAGOG*, 7(1), 205-213.

Date: 23rd January-2025

48. Avezov, O. R., & Ubaydullayeva, N. F. (2022). Logotherapy: how psychotherapy helps a person to find meaning in life. *Science and Education*, 3(4), 747-752.
49. Ravshanovich, A. O. (2024). PSIXOLOGIK XIZMATNING ASOSIY YO‘NALISHLARI. *O‘ZBEKISTONDA FANLARARO INNOVATSIYALAR VA ILMIY TADQIQOTLAR JURNALI*, 3(28), 18-22.
50. Ravshanovich, A. O. (2024). PSIXOLOGIK XIZMAT KORSATISH PREDMETI, MAQSADI VA VAZIFALARI. *MASTERS*, 2(1), 52-55.
51. Avezov, O. R. Ekstremal vaziyatlarda shaxsning stressli holati va xulq-atvor reaksiyalari. *Psixologiya*, 3, 94-98.
52. Avezov, O. R. Ekstremal va favqulotda vaziyatlar to‘g‘risida zamonaviy tushunchalar. *Pedagogik mahorat*, 4, 106-109.
53. Abdurashidova, G. (2024). O‘QUVCHILARDA DESTRUKTIV XULQ KO‘RINISHLARINING PAYDO BO‘LISHI VA UNING OLDINI OLISH CHORALARI. *Medicine, pedagogy and technology: theory and practice*, 2(9), 651-659.
54. Abdurashidova, G. (2024, May). O‘smirlarda destruktiv xulq ko‘rishlari shakllanishining ijtimoiy-psixologik xususiyatlari. In *CONFERENCE ON THE ROLE AND IMPORTANCE OF SCIENCE IN THE MODERN WORLD* (Vol. 1, No. 4, pp. 5-7).
55. Toymurodov, A. (2023, December). MODERN INTERPRETATION OF PSYCHODIAGNOSTICS AND PSYCHOCORRECTION OF EXTREME SITUATIONS. In *INTERNATIONAL SCIENTIFIC CONFERENCE" SCIENTIFIC ADVANCES AND INNOVATIVE APPROACHES"* (Vol. 1, No. 5, pp. 71-79).
56. Toymurodov, A. (2023). BASICS OF PROVIDING PSYCHOLOGICAL SERVICES TO MILITARY PERSONNEL. *Академические исследования в современной науке*, 2(24), 148-152.
57. Kamilovna, R. N. (2021). Coaching approach at a mathematics lesson in grade 3 in the educational structure "equal partner". *Asian Journal of Multidimensional Research (AJMR)*, 10(1), 228-234.
58. Rajabova, N., & Fayziyeva, D. (2021). FOLKLORISM IN THE WORKS OF DILSHOD RAJAB. In *АКТУАЛЬНЫЕ ВОПРОСЫ СОВРЕМЕННОЙ НАУКИ И ОБРАЗОВАНИЯ* (pp. 212-214).
59. Rajabova, N. (2023). BO‘LAJAK BOSHLANG‘ICH SINFI O‘QITUVCHILARINING TADQIQOTCHILIK KO‘NIKMALARINI RIVOJLANTIRISH. *ЦЕНТР НАУЧНЫХ ПУБЛИКАЦИЙ (buxdu.uz)*, 27(27).
60. Akbarovna, I. S. (2024). IJTIMOIIY MUNOSABATLAR, GURUH DINAMIKASI VA INSONLARNING IJTIMOIIY DAVRANISHLARI. *Science, education, innovation: modern tasks and prospects*, 1(3), 26-31.
61. Akbarovna, I. S. (2024). EMOTSIYALARNI TANISH, IFODALASH VA BOSHQARISH USULLARI. *Science, education, innovation: modern tasks and prospects*, 1(3), 20-25.

